

คนรุ่นใหม่กับทิศทางของการเปลี่ยนแปลง

.....ระพี สาคริก

ก่อนอื่นคงต้องขออนุญาตกล่าวว่า ผู้เขียนเรื่องนี้ ไม่ได้เน้นความสนใจไปให้ความสำคัญของคนรุ่นใหม่หรือรุ่นเก่ามากกว่าการปฏิบัติ แต่ก็พยายามมองให้ถึงรากฐานแนวความคิดซึ่งสะท้อนออกมา เพื่อหวังเรียนรู้

ฉะนั้น หากสามารถมองเห็นความจริงได้ลึกซึ้งถึงระดับหนึ่งย่อมพบว่า ทุกชีวิตและทุกสิ่งต่างมีรากฐานที่อิสระรองรับอยู่แล้ว ดังจะพบกับหลักธรรมซึ่งชี้ไว้อย่างชัดเจนว่า สรรพสิ่งทั้งหลายซึ่งแต่ละคนมองเห็นอีกทั้งให้โอกาสสัมผัสได้ ต่างก็มีรากฐานเป็นความจริงอยู่ที่ตัวเองโดยแท้

แต่ความอยากของมนุษย์ก็มีอิทธิพลกำหนดให้แก่ละคน นำเอาสิ่งนั้นสิ่งโน้นซึ่งตนต้องการให้เป็นไปตามความปรารถนามาผูกติดกันไว้อย่างปลดออกได้ยาก จึงเกิดนิสัยที่ชอบนำมาอ้าง ดังเช่นที่กล่าวถึง "คนรุ่นใหม่" ซึ่งมีธรรมชาติความรู้สึกที่นำไปผูกติดไว้กับ "คนรุ่นหม่มสาว" ช่วยให้อ่านถึงความจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า "นำเอาวัยไปผูกติดไว้ด้วยอย่างปราศจากการหยิ่งรู้ได้ถึง"

ถ้าสามารถหยิ่งรู้ความจริงได้ถึงรากฐานย่อมมองเห็นเองว่า ภาพรวมจากวิถีการเปลี่ยนแปลงของทุกสิ่งทุกอย่างในกระแสสังคม มีลักษณะหมุนวนอยู่บนพื้นฐานธรรมจักร และถ้าหากการรู้อะไรสิ่งใดที่วางอยู่ในวิถีชีวิตตัวเอง ย่อมไม่อาจมองถึงความจริงของสิ่งซึ่งแฝงอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เช่นกัน ยิ่งในปัจจุบันมีภาพสะท้อนให้เห็นได้ว่า คนส่วนมากยิ่งขึ้นไปอยู่ในกระบวนการอำนาจสูงขึ้นไปกลับทะเลาะกันมากกว่าลงมือทำอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งมีการนำมาอ้างในลักษณะเน้นว่า ประชาธิปไตยจะต้องมีความซัดแย้ง ทำให้อ่านถึงเจตนา

การทะเลาะกัน เกิดจากการมองปัญหาออกจากตัวเอง" ยิ่งมีความรุนแรงให้คนอื่นรู้สึก ย่อมหมายความว่า เกิดจากความรู้สึกที่เน้นด้านเดียวชัดเจนยิ่งขึ้น หากนำลัทธิธรรมของมนุษย์และสังคมที่ชี้ถึงความจริงไว้ว่า "คนเราเกิดมา จำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน" และไม่เพียงเท่านั้น หากในระบอบที่ลึกซึ้งกว่านั้น น่าจะมองเห็นหลักของการอยู่ร่วมกันซึ่งทุกคนต้องการคือ "ความสุขสบาย" ทำให้เกิดผลคือ "การร่วมมือกันทำงานเพื่อให้สังคมได้รับผลสร้างสรรค์"

ดังนั้น วิถีทางดังกล่าวจะเป็นความจริงได้ คงต้องนึกถึงสิ่งซึ่งหลักธรรมได้ชี้ไว้แล้ว ดังที่เคยได้ยินจากคำสอนจากผู้ใหญ่ในอดีตว่า "จงรู้เขารู้เรา" และ "ควรเอาใจเขาใส่ใจเรา" ซึ่งควรมองเห็นได้ทุกอริยาบถ โดยเฉพาะเน้นการมองเห็นที่ผู้ใหญ่มาก่อน เพื่อให้ชนรุ่นหลังใช้เป็นแบบอย่างจากรากฐานแรงศรัทธาภายในความรู้สึก ยังไม่ต้องพูดด้วยปากในลักษณะ "โฆษณาตัวเอง" ยิ่งทำให้เชื่อมั่นได้จริง

หากสะท้อนให้เห็นภาพที่มองปัญหาและนำไปปฏิบัติอย่างปราศจากการล้อมกรอบตัวเอง ทำให้อ่านได้ถึงกระแสซึ่งเชื่อมโยงถึงกันหมด ย่อมบ่งบอกได้ถึงสิ่งที่อยู่ในรากฐานชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นในประเด็นของการเอาใจเขาใส่ใจเรา อาจพบได้จากสิ่งเล็ก ๆ ซึ่งแสดงออกในชีวิตประจำวัน เมื่อมีสิ่งเล็กย่อมสานความรู้ถึงสิ่งใหญ่ได้ไม่ยาก

แม้กระทั่งการเขียนหนังสือ ใครเขียนด้วยลายมือที่คนอื่นอ่านง่ายย่อมบอกจากใจเป็นธรรมชาติว่า ขณะที่กำลังเขียนใจย่อมนึกว่าทำให้เขียนให้คนอื่นอ่านคนเดียวไม่แต่กลับนึกถึงความรู้สึกของผู้อ่านว่า เขาจะอ่านได้สะดวกหรือเปล่า นอกจากนั้นย่อมรู้ว่า การพิมพ์เป็นสิ่งอยู่บนพื้นฐานสาธารณะ หรือเป็นทางการ หากมีความลึกซึ้งจริง ถ้า คิดแสดงนำใจกับผู้อื่นเป็นส่วนตัว จะไม่ใช่เครื่องพิมพ์แม้ตนจะพิมพ์ได้สะดวก หากใช้ลายมือเขียน สิ่งซึ่งนำมากล่าวคือความละเอียดประณีตและรู้เหตุรู้ผล และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างอิสระ ถ้ารากฐานมีอิสระจริงย่อมไม่จำกัดว่าเป็นใคร แม้มีตำแหน่งและอำนาจสูงล้นฟ้าแค่ไหน

คนที่รู้เขารู้เราหรือเอาใจเขาใส่ใจเราจริง ย่อมแสดงออกอย่างผู้หยิ่งรู้ถึงความจริงว่า "สิ่งใดเป็นเรื่องที่เราควรพูด สิ่งใดเป็นเรื่องซึ่งควรให้คนอื่นพูด" เช่น ไม่พูดในลักษณะ "ยกตนข่มคนอื่น" แม้การยกพวกตนดีกว่าคนอื่น ใครจะเรียกว่าพรรคหรือกลุ่มก็สุดแล้วแต่ หากสะท้อนผลจากการนำไปปฏิบัติจากใจจริงซึ่งคนอื่นย่อมเห็นเองและพูดเองว่าดีหรือไม่ดี ส่วนสิ่งที่ตนควรรู้และมั่นคงก็คือ ทำจากความจริงใจซึ่งตนมีต่อผู้อื่นหรือไม่

ทิศทางกรมองปัญหาและสานถึงการนำปฏิบัติของกลุ่มบุคคลซึ่งอยู่ในชั่วอำนาจที่เป็นทางการ มีการมอง ปัญหาและนำปฏิบัติอย่างขาดการสำรวจตัวเองมานานมากพอสมควรแล้ว ดังจะพบว่า ผู้บริหารระดับสูงยิ่งสุด ๆ ขององค์กรซึ่งอยู่บนพื้นฐานทางการ จะสะท้อนให้เห็นภาพของ**"การปกป้องตัวเอง"** ละเว้นที่จะพูดความจริง จึงมีพฤติกรรมที่ปิดบังความจริง และมักอ้างว่า**"นี่คือความลับของทางการ ถ้านำมาเปิดเผยอาจส่งผลเสียหาย"** บางครั้งยังพบว่า ปัญหาในระดับชาติของราษฎร แต่กลับปิดประตูประชุมกันเอง โดยอ้างว่าป้องกันความวุ่นวาย

การที่นำประเด็นนี้มาเป็นตัวอย่าง หาใช่ว่าตนไม่เห็นด้วยหรือ เห็นด้วยกับการปิดบัง เรื่องไว้เป็นความลับ ของส่วนรวม หากเน้นที่รากฐานการวิเคราะห์ปัญหาของแต่ละคน ในเมื่อทุกเรื่องมองได้สองด้าน ดังนั้นการจะ ตัดสินใจว่าสิ่งใดควรมีจุดร่วมและความเหมาะสมอยู่ตรงไหน จึงขึ้นอยู่กับจุดพบระหว่างสองด้าน โดยเฉพาะเท่าที่ มองเห็นความจริง คนส่วนใหญ่ในสังคมติดอยู่กับอิทธิพลด้านที่เป็นทางการหรือด้านการจัดการเหนือกว่าด้านธรรมชาติภายในรากฐานตนเองซึ่งควรจะอิสระ จึงทำให้คนที่ขึ้นไปมีอำนาจยิ่งสูง ยึดปฏิบัติในลักษณะ**"ล้าเส้นเหตุผล ของคนระดับล่าง"** ทำให้สังคมเสียสมดุลหนักมากยิ่งขึ้น เป็นลำดับ

"ความหมายของคนรุ่นใหม่หากมองได้ลึกซึ้งถึงรากฐาน" โดยไม่ติดอยู่กับวัยว่าจะเป็นผู้สาว วัยกลาง คน แม้ผู้สูงอายุ น่าจะให้ความสำคัญที่แนวคิด ซึ่งมองเห็นสังคมน่าจะนำไปสู่วิถีทางสร้างสรรค์ สังคมให้ได้รับผลอย่างเชื่อมั่นได้น่าจะอยู่ด้านล่างหรืออยู่ที่ความสำคัญระดับพื้นดิน

แม้การที่หลายคนยังคงหวังว่าน่าจะได้อะไรที่มีคุณสมบัติสามารถสร้างความหวังให้ดีขึ้นไปอยู่ด้านบน ก็คงไม่ได้สมตามปรารถนา เพราะทิศทางกรมองยังคงสวนทางกันกับสังคมน่าจะ เนื่องจากพลังในการสร้างสรรค์จริงควร อยู่ด้านล่าง และก็ทำให้หวังแต่เพียงให้คนซึ่งสะท้อนภาพร่างกายอยู่ข้างล่างเท่านั้นถ้าไม่ล้มแล้ว รากฐานจิตใจอยู่ เหนือร่างกาย แม้คนซึ่งอยู่ด้านบนแต่มีจิตวิญญาณผูกพันอยู่กับพื้นดิน ย่อมถือเป็นอีกด้านหนึ่งซึ่งร่วมด้วย

ไม่เช่นนั้นแล้ว คำว่าคนรุ่นใหม่คงเป็นแค่เพียงชื่ออ้างจากบางคนและบางกลุ่ม ในเมื่อตามสภาพที่เป็นจริงถ้าเข้าถึงได้ย่อมพบว่า เป็นคนรุ่นใหม่ที่ยังคงตกอยู่ในวังวนของกระแสซึ่งมุ่งเน้นทิศทางเก่าอย่างไม่อาจ ปรับเปลี่ยนได้ง่าย ๆ จนกว่าทุกคนจะล่มสลายไปด้วยกันทั้งหมดแล้วจึงเกิดที่บนพื้นฐานใหม่เป็นอีกรอบหนึ่งของ ธรรมจักร.